

מימרות רבי חלבו אמר רב הונא, דף ו:

1. **הקובע מקום לתפילתו.**
 - א. מה מעלתו? [רבי חלבו אמר רב הונא]
 1. אלקי אברהם בעזרו.
 2. כשמת אומרים לו אי חסיד אי עניו מתלמידיו של אברהם אבינו
 - ב. מנין שאברהם קבע מקום לתפילתו?
 1. שנאמר "וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם"
 - ו"עמידה" זו תפילה שנאמר "ויעמוד פינחס ויפלל."
2. **היוצא מבהכ"נ לא יפסע פסיעה גסה**
 - א. האם מותר לרוץ בכניסה וביציאה מבהכ"נ?
 1. ביציאה, אסור. [רבי חלבו א"ר הונא].
 2. בכניסה, מצוה. שנאמר "נרדפה לדעת את ה'" [אביי]. ואפילו בשבת, שנאמר "אחרי ה' ילכו כאריה ישאג" [רבי תנחום אריב"ל]. ור' זירא גם רץ מאז ששמע את זה.
 - ב. מה עיקר קיבול השכר על המצוות המוזכרות כאן?
 1. עיקר שכר הדרשה - על הריצה אליה [רבי זירא].
 2. דרשת שבת שלפני הרגל - הצפיפות [אביי].
 3. שכר הלימוד - על הסברא [רבא].
 4. שכר בית האבל - על השתיקה [רב פפא].
 5. שכר התענית - הצדקה [מר זוטרא].
 6. שכר החתונה - מילי [רב אשי].
3. **להתפלל אחרי ביהכ"נ**
 - א. האם מותר להתפלל אחרי ביהכ"נ?
 1. המתפלל אחרי ביהכ"נ, נקרא רשע. שנאמר "סביב רשעים יתהלכון" [רב הונא]
 2. אבל במחזיר פניו לבהכ"נ, לית לן בה. [אביי]
 3. ואליהו הרג אחד שהתפלל אחרי ביהכ"נ, כיון שנראה כשתי רשויות.
 - ב. מה זה "כרום זלות לבני אדם"?⁵²
1. **תפילה העומדת ברומו של עולם, ובנ"א מזלזלין בהם.**
 2. כיון שנצטרך אדם לבני אדם, פניו משתנות ככרום, [רבי יוחנן ורבי אלעזר] שהוא עוף בכרכי הים שכשהחמה זורחת עליו משתנה לכמה גוונים. [רב דימי].
 - ומי שצריך לבריות, כאילו נידון באש ובמים, שנאמר "הרכבת אנוש לראשנו באנו באש ובמים" [רבי אמי ורבי אסי]
4. **להיות זהיר בתפילה**
 - א. באיזה תפילה צריך להיות זהיר.
 1. לרבי חלבו א"ר הונא, מנחה. שכרי אליהו לא נענה אלא בה⁵³.
 2. לרבי יוחנן, אף ערבית. שנאמר "תכון תפילתי... מנחת ערב".
 3. לרב נחמן בר יצחק, אף שחרית. שנאמר "ה' בקר תשמע קולי" וכו'.
5. **לשמח חתן וכלה**
 - א. במה עובר מי שנהנה מסעודת חתן וכלה ואינו משמחו? [רבי חלבו אמר רב הונא]
 1. בחמישה קולות. "קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה קול אומרים הודו את ה'" וכו'.
 - ב. למה זוכה המשמח חתן וכלה?
 1. לתורה שניתנה בחמישה קולות [ריב"ל]. (ומה שכתוב "רואים את הקולות", זה אותם קולות של קודם מתן תורה).
 2. כאילו הקריב תודה. שנאמר (המשך הפסוק של קול ששון) "מביאים תודה בית ה'" [רבי אבהו].
 3. כאילו בנה אחת מחורבות ירושלים. שנאמר "כי אשיב את שבות הארץ" וכו' [רב נחמן בר יצחק].
6. **מי שיש בו יראת שמים**
 - א. מנלן שדבריו נשמעים? [ר' חלבו א"ר הונא]
 1. שנאמר "סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא"

⁵³ שנאמר ויהי בעלות המנחה ויגש אליהו הנביא ויאמר וגו' ענני ה' ענני ענני שתרד אש מן השמים וענני שלא יאמרו מעשה כשפים הם

⁵² שאלת ההוא מרבנן לרב ביבי בר אביי ואמרי לה רב ביבי לרב נחמן בר יצחק

ב. מה הפירוש "כי זה כל האדם"? (שלש שיטות)

1. כל העולם לא נברא אלא בשביל הירא שמים. [רבי אלעזר].
2. הוא שקול כנגד כל העולם [ר' אבא בר כהנא].
3. כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה [ר"ש בן עזאי ואמרי לה ר"ש בן זומא].

7. להקדים שלום**א. למי צריך להקדים שלום? [רבי חלבו אמר**

רב הונא]

1. למי שיודע בו שרגיל ליתן לו שלום, שנאמר "בקש שלום ורדפהו"

ב. ואם נתן לא שלום ולא החזיר?

1. נקרא גזלן. שנאמר "גזילת העני בבתיכם"⁵⁴

מימרות רבי יוחנן משום רבי יוסי, דף ז.**1. שהקב"ה מתפלל****א. מנין שהקב"ה מתפלל?**

1. שנאמר "בית תפילתי" ולא "תפילתם". [רבי יוחנן משום רבי יוסי]

ב. מה הוא מתפלל?

1. יה"ר מלפני שיכבשו רחמי את כעסי וכו'⁵⁵ [רב זוטרא בר טוביה אמר רב]

ג. מה לומדים מזה שרבי ישמעאל בן אלישע בירך את הקב"ה בתפילה הנ"ל?

1. שאל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך.

2. הכעס של הקב"ה**א. מנין שאין מרצין לאדם בשעת כעסו?**

1. שנאמר "פני ילכו והניחותי לך" [רבי יוחנן משום רבי יוסי]

ב. מנין שאיכא ריתחא קמי הקב"ה?

1. שנאמר "'וקל זועם בכל יום"

ג. כמה כעסו?

1. רגע, דהיינו אחד מ-58,888 בשעה. [ברייטא]
2. רגע, כמימריה. [רבי אבין ואיתימא ר' אבינא]

ד. מנלן שזעמו רגע?

1. שנאמר "כי רגע באפו"
2. שנאמר "חבי כמעט רגע עד יעבור זעם"

ה. איזה צדקה עשה הקב"ה עם ישראל בימי בלעם?**3. מרדות בליבו של אדם****א. מכמה יותר טובה מרדות בליבו של אדם?**

1. מכמה מלקויות [רבי יוחנן משום רבי יוסי] שנאמר "ורדפה את מאהביה" וכו'⁵⁷.
2. ממאה מלקויות [ר"ל]. שנאמר "תחת גערה במבין מהכות כסיל מאה".

4. בקשות משה מהקב"ה**א. מה ביקש משה מהקב"ה, והאם נתן לו?**

1. שתשרה שכינה על ישראל, ונתן לו. שנאמר "הלא בלכתך עמנו"

⁵⁶ שהוא רצה לקלל את אותו צדוקי שהיה מצערו⁵⁷ שמבואר שם שאל אף כל הצרות היא לא חוזרת לבעלה, עד שהיא מתעוררת מעצמה.⁵⁴ ואין מה לגזול מהעני חוץ מעני על שלום (רש"י)⁵⁵ יהי רצון מלפני שיכבשו רחמי את כעסי ויגולו רחמי על מדותי ואתנהג עם בני במדת רחמים ואכנס להם לפנים משורת הדין

2. לר"ש בר נחמני א"ר יונתן, כן.
ובשכר "ויסתר משה פניו" זכה
לקלסתר פנים. בשכר "כי ירא"
זכה ל"וייראו מגשת אליו" בשכר
"מהביט" זכה ל"ותמנת ה' יביט"

ד. "וראית את אחורי" מה הראה הקב"ה
למשה?

1. קשר של תפילין [רב חנא בר
ביזנא א"ר שמעון חסידא].

5. שהקב"ה לא חוזר בו מדיבורו לטובה

א. מנלן שהקב"ה לא חוזר בו מדיבור
לטובה?

1. ממשה. שהקב"ה אמר לו שהוא
ישמיד את ישראל ויעשה אותו
לגוי גדול, ואעפ"י שלא התקיים
התנאי, עשה אותו לגוי גדול.⁶¹
[רבי יוחנן משום רבי יוסי]

2. שלא תשרה שכינה על עכו"ם,
ונתן לו. שנאמר "ונפלינו⁵⁸ אני
ועמך"

3. לדעת את דרכיו, מפני מה צדיק
וטוב לו רשע ורע לו. לבי יוחנן
משום רבי יוסי, נתן לו. לרבי
מאיר, לא.

ב. מפני מה יש צדיק ורע לו ורשע וטוב לו?

1. להו"א צדיק בן צדיק טוב לו צדיק
בן רשע רע לו וכו'. ונדחה ש"בנים
לא יומתו על אבות". כשאין אוחזין
מעשי אבותיהם בידיהם⁵⁹.

2. למסקנא לרבי יוחנן משום בי יוסי,
תלוי אם הוא צדיק גמור או לא.

3. לרבי מאיר, אין אנו יודעים. כמו
שנאמר "וחנותי את אשר אחון"
וכו' אעפ"י שאינו הגון.

ג. האם משה עשה טוב שהסתיר פניו
מלהביט בסנה?

1. לרבי יהושע בן קרחה, לא. ולכן
הקב"ה אמר לו "לא תוכל לראות
פני"⁶⁰.

מימרות רבי יוחנן משום רשב"י, דף ז:

1. ראו מה בין ראובן לעשיו, שעשיו
מכר את בכורתו מרצון, ושנא את
יעקב. ואילו לראובן נלקחה
הבכורה בע"כ וניתנה ליוסף, והוא
הציל את יוסף. [רבי אלעזר]

ג. מה מרמז השם רות?

1. שיצא ממנה דוד שריוהו לה'
בשירות ותשבחות [רבי יוחנן].

ד. מנ"ל ששמה גרים?

1. שנאמר "לכו חזו מפעלות ה' אשר
שם שמות בארץ"⁶². [רבי
אלעזר]

4. קשה תרבות רעה

א. מנ"ל שקשה תרבות רעה בבית, יותר
מגוג ומגוג?

1. שבמלחמת גוג ומגוג כתוב "למה
רגשו גויים"⁶³ ובאבשלום כתיב
"מה רבו צרי" [רבי יוחנן משום
רשב"י]

1. אברהם אבינו קרא להקב"ה אדון

א. מנלן, ומי נענה בזכותו?

1. שנאמר "ה' אלקים במה אדע"
(ונכתב בשם אדנות). [רבי יוחנן
משום רשב"י]

2. דניאל. שנאמר "למען ה'" (ונכתב
בשם אדנות, כלומר למען אברהם
שראך אדון). [רב]

2. שאין מרצין לאדם בשעת כעסו

א. מנלן?

1. שנאמר "פני ילכו והניחותי לך"
[רבי יוחנן משום רשב"י]

3. שמות בני אדם

א. מי הודה ראשון להקב"ה?

1. לאה. שנאמר "הפעם אודה את
ה'" [רבי יוחנן משום רשב"י]

ב. מה מרמז השם ראובן?

⁶¹ שנאמר "ובני רחביה רבו למעלה" וגו' ותני רב יוסף למעלה משמים
רבו. מג"ש של רביה רביה. מ"ובני ישראל פרו וישרצו וירבו"
⁶² אל תקרי שמות (השין בפתח) אלא שמות
⁶³ משמע שזה דבר קל (רש"י)

⁵⁸ לשון אפליה
⁵⁹ אבל כשאוחזין מעשי אבותיהם, נאמר "פוקד עוון אבות על בנים"
⁶⁰ כשרצית לא רצית, עכשיו שאתה רוצה איני רוצה.

ב. למה דוד אמר "מזמור" על בריחתו מאבשלום, ולא "קינה"?

1. כי הוא חשש שיתקיים בו "הנני מקים עליך רעה מביתך" בעבד או בממזר, כיון שראה שאבשלום הוא שמח, כאדם שפרע את שטר חובו. [רבי שמעון בן אבישלום]

5. להתגרות ברשעים**א. מה המקור שמותר להתגרות ברשעים בעולם הזה?**

1. שנאמר "ושומרי תורה יתגרו בם". [רבי יוחנן משום רשב"י] ומה שנאמר "אל תתחר במרעים" הכוונה להיות כמרעים, וכמו שנאמר "אל יקנא ליבך בחטאים" [רבי דוסתאי ברבי מתון].

ב. האם תמיד מותר להתגרות ברשעים (ארבע תירוצים)

1. במילי דידיה אסור, במילי דשמיא מותר.
2. גם במילי דשמיא, ברשע שהשעה משחקת לו, אסור.
3. גם ברשע שהשעה משחקת לו, לצדיק גמור מותר. (שנאמר "תחריש בבלע רשע צדיק ממנו" דווקא "ממנו" אבל צדיק גמור אינו בולע⁶⁴. [רב הונא])

4. רשע משחקת לו שאני⁶⁵.**ג. מנלן שאסור להתגרות ברשע שהשעה משחקת לו?**

1. שנאמר "יחילו (יצליחו) דרכיו... מרום משפטיך מנגדו (שזוכה בדין), כל צוריו יפיח בהם (שרואה בצריו)" [רבי יצחק]

6. הקובע מקום לתפילתו**א. הקובע מקום לתפילתו, למה זוכה?**

1. אויביו נופלים תחתיו. שנאמר "ושמתי מקום לעמי... ולא יסיפו בני עולה לענותו" [רבי יוחנן משום רשב"י]

ב. מדוע בשמואל כתוב "לענותו" ובדברי הימים "לכלותו"?

1. בתחילה הגנה הזכות שבני עולה אפילו לא יענו אותנו, ולבסוף הגנה רק שלא יכלו. [רב הונא]

7. גדול שימושה יותר מלימודה**א. מנין שגדול שימושה יותר מלימודה?**

1. מאלישע, שנאמר בו שיצק מים על ידי אליהו, ולא כתוב שלמד מאליהו.

⁶⁵ והאריכו במפרשים לבאר החילוק בין התירוץ הזה לתירוץ השני. ואכמ"ל

⁶⁴ שנאמר "ה' לא יעזבנו בידו", ואומר "לא יאונה לצדיק כל און"